

Ut in omnibus glorificetur Deus Příběh beuronské kaple v Teplicích

Pokud Teplice v roce 1888 něčím poutaly pozornost, nebyl to ani lázeňský věhlas (po zmizení pramenů v roce 1879 sem už nejezdilo tolik hostů), ani proslulá sklářská výroba (továrník Mühlig založil řetenický provoz až v roce 1890), ale náboženské umění. Dosud prázdnou kapli kláštera boromejek na konci Alejní ulice přijeli z Prahy a z německého Beuronu vyzdobit benediktní mniši. Na tom by snad nebylo nic zvláštního, kdyby ten styl, kteří benediktní do Teplic poprvé přivezli, nezajímal řadu světských malířů a významně neovlivnil sakrální tvorbu střední Evropy na dalších 50 let. Šlo o umění Beuronské školy.

Přestože práce P. Lukase a jeho spolubratři v klášterní kapli připomínala mnohem víc než typickou katolickou produkci díla pohanských Egypťanů, v lepším případě byzantských tvůrců, měli její tvůrci na mysli jedinou věc: Ut in omnibus glorificetur Deus (Benediktova řehole 57,9) - Aby ve všem byl oslavován Bůh. Jejich evangelizace totiž nespočívala v misiích, kazatelské činnosti nebo práci s mládeží, ale ve slavnostní liturgii a v tvorbě krásného umění. Výtvarná výzdoba chrámů a kaplí, kterou dnes často odvrhujeme jako pouhé "vnější" nebo "formální" projevy náboženství, bylo pro beuronské umělce základním jazykem víry.

Výmalba v teplické kapli, která byla dokončena právě před 120 lety, zobrazuje motiv Nejsvětějšího srdce Ježíšova. Svým provedením navazuje na vůbec první práce zakladatelů směru, P. Desideria a P. Gabriela. Kaple podle všeho zapůsobila i na obyvatele Trnovan (tehdy ještě samostatné obce), kteří nechali pro vznikající kostel Nejsvětějšího srdce Páně zhotovit v beuronském stylu jeden z postranních oltářů (dodnes ho uvnitř najdete).

Kapli nečekal příliš radostný osud - po vyhnání milosrdných sester v počátku 50. let byl prostor využíván jako sklad nebo jako dílny. Zásluhou studentů teplického gymnázia byla kaple uznána za nejstarší plně dochovanou památku beuronského umění na českém území. Dnes o ni ve spolupráci se školou pečuje občanské sdružení Pro arte beuronensis - Společnost pro obnovu kaple Gymnázia Teplice. Její snahou je nejen prostor i vzácnou výmalbu v něm zrekonstruovat, ale vrátit mu jeho duchovní funkci. V budoucnu by tak kaple měla být svědkem výstav a koncertů, ale třeba také svateb a jiných obřadů, jejichž duchovnímu rozměru sterilní oddací síně rozhodně nepřidají. Ut in omnibus glorificetur Deus...

Jakub Mráček